

HÜSEYİN RAHİMİ GÜRPINAR

HAKKA SİĞİNDİK

ROMAN

Acıklamalı
Orijinal Metin

♥ can
miras

HÜSEYİN RAHMİ
GÜRPINAR

HAKKA
SİĞİNDİK

İŞİTİLMEDİK BİR VAKA

Can Miras

Hakka Sığındık, Hüseyin Rahmi Gürpınar

© 2021, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Matbaa-i Orhaniye, 1335 (1919)

Can Yayınları'nda 1. basım: Ekim 2021, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Mustafa Çevikdoğan

Editör: Fatih Altuğ

Düzeltili: Mert Tokur

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak illüstrasyonu: Bilal Sarıteke / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Türkmenler Matbaacılık Reklam San. ve Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. No: 16-18

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 43087

ISBN 978-975-07-5400-5

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750754005

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

HÜSEYİN RAHMİ
GÜRPINAR

HAKKA
SİĞİNDİK

İŞİTİLMEDİK BİR VAKA

Çevrimyazı ve yayına hazırlayan
Mustafa Çevikdoğan

ROMAN

♥can

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Gulyabani, 2019

Gulyabani (Günümüz Türkçesiyle), 2019

Sevda Peşinde, 2019

Sevda Peşinde (Günümüz Türkçesiyle), 2019

Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç, 2020

Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç (Günümüz Türkçesiyle), 2020

Şık, 2021

Şık (Günümüz Türkçesiyle), 2021

Gönül Ticareti, 2021

Gönül Ticareti (Günümüz Türkçesiyle), 2021

Hakka Sığındık (Günümüz Türkçesiyle), 2021

HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR, 1864'te İstanbul'da doğdu. Dört yaşında annesini kaybetti. Çocukluğu teyzesinin yanında, Aksaray'da geçti. Mahmudiye Rüşdiyesi'nde okudu. Hastalığı sebebiyle Mülkiye'deki eğitimini yarım bıraktı. Kısa süreli birkaç memuriyet denemesi ve bir dönem milletvekilliği haricinde hayatını hep yazdıklarıyla kazandı. Henüz 23 yaşındayken yazdığı ilk romanı *Şık*, Ahmet Midhat Efendi'nin övgüleriyle karşılandı ve 1887'de *Tercüman-ı Hakikat*'te tefrika edildi. Sonraki yıllarda verimli bir yazarlık hayatı geçirdi. 19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başı İstanbul'unun konak ve sokak hayatını eserlerinde ustalıkla işledi. Klasikleşmiş birçok romanının yanı sıra hikâye, oyun, makale türlerinde de eserler verdi. Edebiyatımızda gerçekçiliğin ve doğalcılığın en önemli temsilcilerinden biri olan Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın eserlerinde halkı pozitif bilimlere yönlendirme isteği de açıkça görülür. 1944'te ölen yazarın mezarı, hayatının son 31 yılını geçirdiği Heybeliada'dadır.

Yayıncının Notu

Bu kitabı hazırlarken yazarın diline, üslubuna, kelime tercihlerine müdahale etmedik; sadece imlasını günümüz kurallarına uyarladık. Artık pek kullanılmayan Arapça, Farsça kelimeler için kitabın sonunda bir sözlük hazırladık. Yabancı kelimeleri de özgün şekilleriyle yazmaya çalıştık. Bugün sık kullanılmayan Türkçe kökenli bazı kelimelerin, halk deyişlerinin anlamlarını, gündelik hayata ve döneme dair gerekli bazı açıklayıcı bilgileri de dipnotlarda vermeye çalıştık.

Hakka Sığındık, ilk olarak 1919'da basılmıştı. Elinizdeki kitabı yayına hazırlarken bu baskıyı esas aldık. Gerek gördükçe daha sonra yapılan baskılara da başvurduk.

İşitilmedik Bir Vaka

1

İstanbul'da, Hoşkadem¹ taraflarında İspanyol nezlesi² yangın gibi haneden haneye savletle aile efradından üç-dört cana kıymadıkça sönmüyordu. Hastalık zuhur eden evlerle imkân derecesinde ihtilattan sakınılması hususunda etibbanın vesayası, gazetelerin ihtarata bitir kalıyor, bu nasayihin zıddına hareketten mütevellit, elim vakalar birbirini vely ediyor, kimsede eser-i intibah görülmüyor, cahil kafalar hep bildiğine gidiyordu.

Hangi evde maraz zuhur ederse orada düğün varmış gibi bütün komşu kadınlar hemen ziyarete, iyadete, kendi tabirlerince hatır sormaya koşuyorlar ve, "A, dostluk bugünde belli olur," nakaratıyla hastanın hizmetinde bulunuyorlar, bardağından içiyorlar, artığını yiyorlar, konyuna girecek gibi yatağına sokuluyorlar.

"Aman, böyle yapmayınız, tehlikelidir," diyecek ka-

1. Fatih'te, Horhor yakınında, Laleli ile Şehzadebaşı semtlerinin kesiştiği noktada, bugünkü İstanbul Büyükşehir Belediyesi binasının arka kısmında bulunan cami ve çevresindeki semtin eski ismi. (Y.N.)

2. İspanyol gribi. 1918-1920 arasında tüm dünyada etkili olan ve yaklaşık elli milyon kişinin ölümüne yol açan salgın. (Y.N.)

dar basiretkâr olanlara, “Hanım, Allah sekizde verdiğini beşte almaz, kırk yıl kıran olmuş, eceli gelen ölmüş. Zavalıcık evinde oturup dururken hastalık ona nereden geldi? Hastalık, sağlık Allah’tan... Rabbimin takdiri neyse o olur. Hekimler ne bilirmiş! Kelin medarı olsa kendi başına olur. Onlar ölmeyecek mi! Bu sene İspanyol’dan az hekim mi öldü! Ecele çare olmaz. O cahillere uyup da öyle söylemeyiniz. Rabbimin gücüne gider, ona şirk koşmuş gibi olur,” diyorlardı.

Seksen hekimin vesayasını bir kocakarının bu tandırname¹ sözleri bi-hüküm bırakıyordu.

Hacı Ferhat Efendi, Hoşkadem Mahallesi’nde konak yavrusu, güzel bir hanenin sahibidir. Yaşı altmışı geçmiş, yaşlandıkça hayata muhabbeti artmıştı. Hastalıktan korkar, efrad-ı ailesinin sıhhatleri üzerine de titrerdi. İspanyol nezlesinin mahalleye böyle şiddetle savleti efendinin merakını artırdı. Uykularını kaçırdı. Allah’a imanı pek kavi olmakla beraber tedbirde kusur etmemeye uğraşıyordu. Hanesinde takayyüdat-ı sıhhiyeye ihtimamı ziyadeleştirdi. Misafir kabul etmiyor ve evdekileri hiçbir yere ziyarete göndermiyordu. Bu kararını şiddetli bir emir suretinde hane halkına bildirdi. Fakat büyük küçük hanımlardan, damat beylerden aşçısına, işçisine varıncaya kadar sekene si on beşi geçen bir ev kalabalığına hep birden söz anlatması, her birini kendi havasına gitmekten men etmesi kabil mi! Efendiden gizli, yine herkes bildiğini okuyordu.

Hacı Ferhat Efendi’nin hastalığa karşı böyle şiddetli tedbir ittihaz etmesi mahallede tandırname allamelerinden birkaç kocakarının gayretlerine dokundu. Çenelerini açtı. Diyorlardı ki:

1. Bilgisiz kimselerin inandığı saçma fikirler ve bu fikirlerin yazıldığı sanılan kitap. Tandır etrafında oturulurken anlatılan masallardan ilhamla bu ad verilmiştir. (Y.N.)

“Zavallı efendi, hacı olmuş ama daha tam bir itikat sahibi olamamış. Rabbimle zıt gidilir mi! Takdir bozulur mu! Onun iradesine karşı gelinir mi!” Parmaklarını tükürükleyip duvara yazı yazar gibi yaparak: “İşte buraya yazdım, görürsünüz. Muhsine Nine söylediği dersiniz. Rabbime mütevekkil olmayıp da böyle itikatsızlık ettiği için bu mahallede en çok cenaze Hacı Ferhat Efendi’nin hanesinden çıkacaktır.”

Biçare Ferhat Efendi tandırname mahkemesinin istinaf kabul etmez böyle dehşetli bir hükmüne uğradı. Zaten Hacı Ferhat Efendi ailesi mahallede iyi bir gözle görülüyor, pek ağır dedikodulara hedef oluyor, küçüğü büyüğü lisan-ı tenkit ve teşnisini bu eve uzatıyordu. Bu muahezeler bazı mertebe haklıydı. Lakin fakir komşuların, kocakarıların ellerini havaya kaldırıp da, “İlahi, o Hacı Ferhat denen herifin boyu devrilsin! Onu dört kolluyla¹ hacılar götürsün. Kızlarının, damatlarının, torunlarının yaşları yerlerde sayılsın!” beddualarıyla tan ve telinleri bazen hadd-i insaf ve insaniyeti geçiyordu. Bu nefret ve husumetin sebebi bugünün müzmin dertlerinden biriydi. Biri yer biri bakar, kıyamet ondan kopar darbimeselinin hükmü aşikâr oluyordu.

Hacı Ferhat Efendi, devr-i Hamidi’nin² bal tutup da parmak yalayanlarındandır. Her devirde hâkim bir kuvvet vardır. Ona tabiiyet hikmet-i zamane sayılır. Vatanperverlik ve hamiyetini bu felsefeye uydurarak küplerini doldurmayı bilenler bu memlekette müreffehen yaşarlar, bu hikmet-i idarenin zıddına gidenler dedikodular içinde boğularak asılırlar, kesilirler, sürülürler, sürünürler...

1. Tabut. (Y.N.)

2. II. Abdülhamid dönemi. (Y.N.)

Bugünkü Beyoğlu iratlarının bir kısm-ı mühimmi Sultan Hamid lütuf-didelerinin taht-ı tasarruflarındadır. Meşrutiyet fırtınasını geçirdikten sonra kedersizce mallarının sahibi kaldılar. Hele bu İttihat kaparozcularının¹ veleh ve nefretten insana gaseyan getirecek yağmagerliklerinden sonra devr-i sultani soyguncuları insaf ve sallahta adeta birer velayet payesine erdiler ve iade-i şeref ve insaniyet ettiler. İsterse kıyamet kopsun. Şimdi sigaralarını yaktılar, köşe penceresine geçtiler, hal mesut, istikbal memun, bu hengâmeyi seyrederek keyif çatıyorlar.

Onları bugün affettik, unuttuk. Lakin tarih sahifelerine, beşeriyet-i atiyeye gözyaşları döktürtecek ateşten, kandan, irinden, melanetten satırlar nakşettiren, bugün içinde kavruduğumuz yangının kundakçılarından birtakımları da daha büyük servetlerin verdiği refah ve gururla pencerelerinden bu haşr u neşri seyrediyorlar. Aç halk birbirini didiklerken onlar tok, endişe-i ferdadan azade, rahat ve huzur içinde lehlerine yeni bir inkılap için fitne düşünüyorlar.

Öyleleri var ki İstanbul'un en çukur, en havasız, en karanlık mahallerinden, en adi evlerinden Taksim'in, Şişli'nin en âlâ, en mualla, en muhteşem kâşanelerine fırladılar.

Zavallı gazeteci, sen bunlardan birinin bahriye tayınatından² her ay aldığı beş yüz çift ekmeği ne yaptığını düşünüyorsun... Bu kadar ekmeğe ne miktar katık lazım geleceğini hesaplasana! Belki yemiyor, satıyordu. O halde bu harp zamanının kepekli kuru ekmeğini irtikap eden bir doymak bilmezsin hasbe'l-vazife elinden geçen milyonlarla sarı liralara cazibeleri önünde çevirmeyece-

1. Yolsuzca veya zorla birinin malını ele geçiren kimse. (Y.N.)

2. Askerlere dağıtılan yiyecek. (Y.N.)

ği entrika mı tasavvur olunur! Beş yüz ekmeğe, beş bin ekmeğe, beş yüz bin ekmeğe razı olalım efendi! Afiyetle yesinler... Ah, sen hakikati bilsen, vücudundaki kan tahammülünden fazla fayrap¹ edilmiş bir makine gibi damarlarını patlatır. Biz canımızı aç kurtlara, peynir tulumlarını kedilere emanet etmiştik, şimdi neye çırpınıyoruz bilmem!

Evet, Hacı Ferhat Efendi yağmur yağarken küpünü doldurmuştu. Servet serveti cezbeder. Talih yardım etti, zorbaların içinde kulaç attıkları yağma deryasından hanesine bir nehir akmaya başladı. İki kızı vardı, ikisini de birer zabite verdi. Damatlarından biri levazıma² yerleşti. Öteki bilmem hangi komisyonda mühim bir mevki tuttu. Levazımdaki damadı kıymet ü kadir ve ehemmiyetçe Reis İsmail Hakkı Paşa'nın yalnız iki gözü değil bir çift eli ve tek bacağının mütemmimi, müttekası, bastonuydu. Onun levazım umurundaki reviyeti, kârşınası ve himmetiyle tek bacak reis artık topallamıyor, sekmiyor, aksamıyordu. Paşadan himmet, damattan gayret, öyle bir ticarete koyuldular ki milyonlar önlerinde takla atıyordu. En büyük tüccarlar, Kamhi'ler filanlar yanlarında âciz birer gölge gibi kaldılar.

İkinci damat elinde tekâlif-i harbiye kamçısıyla bir ticaret evinden, bir depodan içeri girdi mi hokkabazların tılsımlı değnekleri gibi bunun ucunu nereye uzatsa önünde yüzlerle fiçı fiçı yağlar, teneke teneke gazlar, çuval çuval şekerler, kavezilerle³ pirinçler, balya balya yünler, pamuklar, kumaşlar işaret ettiği tarafa akıp gidiyordu. Bu eşya meyânında bazen levazım-ı askeriye bir

1. Bir istim kazanının, istim oluşturacak biçimdeki yanar durumu. (Y.N.)

2. Ordunun lojistik hizmetinde bulunan malzemeyi sağlayan bölüm. (Y.N.)

3. Saz veya kamıştan örülmüş büyük sepet, zembil. (Y.N.)

vech-i lüzumu tasavvur olunamayan ponjeler¹, süreler, güpürler², dantelalar, yelpazeler, ajurlu³ ipek çoraplar, kolonyalar, lavantalar vesaire vardı. Bu zabıt bir kâğıdın üzerine iki-üç rakam çiziktirince piyasadaki eşyanın teknilini kaldırabilmek kudret ve harikasına haizdi. Nasıl olup da İstanbul menkul ve gayrimenkul bütün emvaliyelerle onların tasarruflarına geçmedi! Ve biz bütün sekene, pencikli esirleri⁴ olarak kalmadık, şaşılır...

2

Hacı Ferhat Efendi'nin Hafız İshak Efendi namında bahçe duvarları muttasıl bir komşusu vardır. Servet ve refahta bu iki aile omuz öpüşürler. Hafız İshak hem mebus hem İaşe Heyeti'nin rüknüdür. Oğlunu, kardeşini, yeğenlerini, bazı haşeratın etler, meyveler üzerine kendi kendilerine canlanıp semirmeleri için yumurta bırakmaları kabilinden su başlarına, yiyinti noktalarına, yağma mahallerine yerleştirmişti. Bunlarda doymak bilmez bir açlık vardı. Kâinatın bütün gıda hissesini kendi midelerine çevirmek kabil olsa bi-perva buna cüret edecekler ve âlemin açlıktan öldüğünü, nasibin kendi lehlerine lütfettiği bir hadise gibi temaşadan belki mahzuz olacaklardı.

İttihat ve Terakki idaresinin inkâr olunamaz bir gayreti, bir kadirşinaslığı, hazele-perverliği, efendiliği vardır. Çevirdiği tevizat dolabının koluna yapışanları korur, gö-

1. Yumuşak ve ince bir ipekli kumaş. (Y.N.)

2. Kabartma olarak dokunan iri delikli bir dantel çeşidi. (Y.N.)

3. Delikli örgü. (Y.N.)

4. Pencik denen sahiplik belgesiyle satılmış köle. (Y.N.)

zetir, çapullara gark ve bazen tövbe yoksulu olmak derecesinde ihya eder. Hiçbir idare bendelerini, gözdelelerini taltifte bu merteye ignaya varamamıştır. İşte bu sebeptendir ki mensupları onun uğruna kul kurban olurlar. Hatta bugün cemiyet çürüyüp dağıldıktan sonra onun kurmuş olduğu menfaat ağının kördüğümüleri içinde kalmış olanlar ne tarafa dönmek isteseler bütün bütün rabitalarını kırmak mümkün olmaz. O büyük velinimetlerine söz söyletmezler. Çünkü damarlarında dolaşan kanları kuvvetini, hayatını oradan almıştır. Her biri bir suretle onun ebedî minnetarı ve şükür-güzarıdır. O sayede ne tulumbacılar efendi, bey, paşa, nazır, mebus oldular. Ne hiçler adam sırasına geçtiler. Ne kanlı katiller cezadan muafiyet imtiyazıyla serfiraz oldular. Masumları ezmek, eşirrayı yükseltmek, kabahatsizlere ceza etmek, kabahatlıleri mükâfatlandırmak cemiyetin baş düsturuydu. Hasan Sabbah'ın¹ haşişi gibi onun maneviyetinde mahiyetleri değiştiren bir iksir vardı. Bedhah bir manyetizmacı gibi gözleri, vicdanları, basiretleri bağlardı. En insanîyetperver, namuskâr, afif adamları ahlak uçurumlarına sürüklerdi ve nasıl ki sürükledi. İttihatçılarının hepsi insanîyetten bi-nasip, vicdansız kimseler değildir. Buna şüphe yok. Fakat nasıl oldu da bu erbab-ı fazl ve irfan bila-itiiraz ve la-muhakeme dört-beş katilin peşlerine takılarak izlerinden gitmek günah-ı kebarini işlediler! Bu kanlı yolun varacağı neticeyi göremediler mi!

Duvar duvara bitişik bu iki komşudan başka hemen bütün mahalle kıtlığın insafsız, devasız, çaresiz elemiyle yanıyor, kavruluyordu. Bu iki müreffeh, kibar aile reislerinin isimlerini tezyin eden hacılık, hafızlık unvanları bir müddet birer “paratoner” gibi kendilerini dediden kodu-

1. (1050-1124): Haşhaşiliğin kurucusu lider. Fedailerine uyuşturucu vererek suikastlar düzenlemesiyle bilinir. (Y.N.)

dan, düşnamdan, kem nazardan muhafaza etti. Biri Ravza-yı Nebi'ye¹ yüz sürmüş mübarek bir hacı, diğeri Kitabullah'ı zihnine nakşetmiş muhterem bir hafız-ı ke- lam. Bunlardan hak ve insaniyete mugayir ne zelle sadır olabilir! Evet, efendiler bir müddet takdisi vacip bu iki unvanın temin ettiği hürmetle yaşadılar, kötü dillerin kendilerine kadar uzanabilmesinden masun kaldılar. La- kin gitgide mahallede açlık arttı. Herkes zor zar kendi yağıyla kavrulabilirken şimdi kimsenin ne yağı kaldı ne suyu ne seli! Cazırtı başladı. Tenceresini, sahanını, halısını, mangalını satanlar sattı. Şimdi nöbet iç çamaşırlarına, dona, gömleğe kadar geldi. Zaruretle bunalan bazı aile- ler hasta evlatlarını, analarını, babalarını, kardeşlerini açlığın, ölümün aman vermez pençelerinden kurtarmak için her gün en lüzumlu eşyadan birini götürüp haraç mezat satıyorlar ve ancak o günün gıdasını pek nakıs ola- rak tedarik edebiliyorlardı. Okkası elliye çıkan sütün yevmiye yüz dirhemicği temin olunamamak yüzünden ne yavrular, ne hastalar ölüyordu.

Mahalle böyle bir maişet cehenneminde yanarken Hafız İshak Efendi'nin evine bilmem neredeki mandıra- sından güğüm güğüm halis sütler, teneke teneke kaymak- lar, kâse kâse yoğurtlar geliyordu. Piyasadan çekilen şe- kerler, unlar, yağlar sanki saklambaç oynar gibi bu iki ha- neye gelip gizleniyorlardı. Her taraftan yok olan şeyler adi zamanlara nispet kabul etmez bir mebzuliyetle bu evlere doluyordu. Herkesin gırtlaklarını dağlayan, dillerini kuru- tan "yok" lafzı bu aileler için bi-manaydı. Odunlar, kö- mürler manda arabalarıyla taşınıyor, o koca koca meşe kütükleri yarmakla bitip tükenmiyordu. Kıtlığın her tara- fı birer iskelet gibi kurutup bitirdiği bu hengâmede bütün

1. Hazreti Muhammed'in mezarı. (Y.N.)

bu şeyler hangi hazine-i gayptan tedarik olunuyordu! İki konağın bütün odalarına kurulu soba bacaları daima tüter, fırıldaklar¹ gırl gırl döner, âlem sancısını geçirmek için bir tuğla parçası ısıtacak ve hastasına bir çorba pişirecek kadar ateş bulamazken bu hacı ve hafız efendilerin konakları kanunlarda² mutfaklarından tavan aralarına kadar ılık bir mayıs havasıyla meşbu bulunurdu.

Hacı Ferhat Efendi'nin kapısına her ay başında bir araba dolusu erzak gelirdi. Arabadan haneye nakil esnasında şeker çuvallarından sokaklara dökülen kırıntılar, tenekelerden sızan yağları, ufak sandıklardan saçılan kuru üzüm ve incirleri, sepetlerden düşen yaş meyveleri kapışmak için mahallenin çocukları aç hayvan yavruları gibi çamurlara bulanırlar. Arabanın altına, tekerleklerin arasına girerlerdi. Arabanın yanındaki neferlerin bazen hidetli taraflarına tesadüf ederse boş mideli bu sefalet yavrularına iri çizmeleriyle tekme atarlar, o zavallılıklar dayaktan evvel ağızlarındaki nimeti yemeye uğraşarak o çamurlu bir yudum leziz şeyi o acı tekmeyle katık ederler ve bir lokmacık daha kapabilmek için sesleri çıkmaz. Yalnız zayıf ve soluk yanaklarından akan yaşları görünürdü.

Bu kadar erzakı ne yapıyorlar? Nerelerine yiyorlar? İşte bütün mahalle açlarına merak olan budur. Gelen gidenleri eksik değildir. Sıkça sıkça ziyafetler verilir. Haremeler, selamlıklar hanımlar, beylerle dolar. Bu hacının, hafızın konaklarına hasırlılarla³ rakılar, kasalarla biralar taşınır. Yerler, içerler, söylerler, çağırırlar, eğlenirler. Çalgı, cümbüş, kıyamet kopar.

Onların eğlenceleri böyle ziyafet zamanlarına mün-

1. Ocak veya soba borusunun tepesine takılan ve rüzgârın gittiği yöne dönen şapka. (Y.N.)

2. Kanunuevvel (aralık) ve kanunusani (ocak) ayları. (Y.N.)

3. Hasırla kaplanmış şişe. (Y.N.)

hasır değildir. Bu iki mesut hanede daima düğün var gibidir. Piyano, ut, def, şarkı sesleri hiç kesilmez. İki ev de musiki meşkhanesine benzer. Komşularda hasta ve hatta cenaze olduğunu nazar-ı insafa almazlar. Dünya yıkılsa onlar zevkleriyle meşguldür. Bunların evlerine gidenler, kapılarının önlerinden geçenler harp, kıtlık, hastalık felaketlerini unuturlar. Kendilerini bolluk, güllük güneşlik, ferah-abat, neşat-efza bir memlekette sanırlar. Mahrumiyetler, ölümler, matemler içinde kıvranan mahalle halkını bizar eden yalnız bu çalma çağırma, bu dernek, bu ahenk değildir. Bu kibarların mutfaklarından etrafa, sokaklara taşan nefis yemek kokuları o zavallıların daima burunlarını sızlatır, ağızlarını sulandırır, gözlerini yaşartır. Enfes yağlarda kızartılmış hindiler, börekler, baklavalar, helvalardan tüten kokulu dumanın, o açların iştihalarına verdiği işkence tarif olunamaz. Koklarlar, koklarlar, yutkunurlar. Yutkunurlar, yutkunurlar, koklarlar...

Açlıktan sıkletlerinin hemen yarısını kaybetmiş, birtakımları insan şeklinden çıkmış bu sefaletzedeler samanlı, kepekli, kerpiç gibi bir dilim ekmeği bulabilmek için saatlerce itile kakıla fırın önlerinde beklerler, bazı günler tehi dest dönmek tehlikesine de uğrarlarken bu hacının, hafızın evlerindeki bu daimi düğün bolluğu, neşesi, eğlencesi nedir! Hürriyet, müsavat, uhuvvet diye herkesin ağzına birer parmak bal çaldılar. Meşrutiyet lafzıyla böyle eğlenmek için mi? Bizde taayyüşün kaide-i esasisi: Evvela çatmak, sonra çalmaktır. Mutlakiyette de budur, meşrutiyette de... Çatılacak makama çatamayan, sıraya girip de çalamayan aç kalır. Daima kanunun fevkinde ya bir hükümet ya bir cemiyet peyda olur. Su başlarını zorbalar alır. Onlara eyvallah diyerek boyun eğer; kanunu, insanıyeti, insafı, vicdanı çiğneyerek gittikleri yoldan gidersen yaşarsın! Aksi halde irab-ı maişetten mahallin olmaz.

Yangın gündüz yandı, gece yandı, ertesi günü oldu, hâlâ yanıyordu. Biz İstanbul'da hiç ev kalmadı zannettik. Çünkü etrafımız göz alabilirdiği kadar virane olmuştu. Yalnız bacalar gözüktüyor, her yandan dumanlar tütüyordu. Bilmiyoruz kaç saat olmuştu, biz hiçbir şey yememiştik. Evde babamızın getirdiği pastirmalar, peynirler, tereyağları, kuru üzümle, incirler vardı. Hepsi, hepsi yandı efendim.

"Çocukluğumu, delikanlılığımı ve kirkına merdiven dayayan yaşımı kitaplarında toplayan bir yazarı olduğu için onu, şu veya bu düşüncenin dışında tabiatın bir görünüşünü sever gibi severim... Bugün kaç yaşındadır, bilmiyorum. Ancak bir büyük yazarının ara sıra kutlulanması yaşına bağlıysa, bu yaşa nasıl olsa çoktan gelmiş olduğunu sanıyorum. Ve yine sanıyorum ki halkın en çok okuduğu bir büyük artisti kutulamakta geç bile kalınmıştır."

Nâzım Hikmet

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın polisiye ve gizem unsurlarını başarıyla birleştirdiği büyük romanı *Hakka Sığındık*, savaşların, yangınların, İspanyol gribi salgınının ve savaş fırsatçılarının ortasında kalmış caretsiz bir halkın hikâyesi. Yazarın hep gülümseyen ve gülümseten satırlarının ardına dikkatli baktığımızda, orada hep bir dramın da saklı olduğunu görürüz. *Hakka Sığındık*'ta bu dram saklanmıyor, en gerçek haliyle yüzümüze çarpıyor.

#edebiyatımızın mirası #salgın #gelişimsizliği #dolandırıcılık
#yangın #açlık #hurafe #istanbul

Kapak illüstrasyonu: Bilal Sarıteke

 can

canyayinlari.com | f | | canyayinlari

roman

ISBN 978-975-07-5400-5

9 789750 754005